

XÂY DỰNG ĐỘNG CƠ HỌC TẬP CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO HỌC VIÊN TRƯỜNG SĨ QUAN LỤC QUÂN 2

Lê Phú Minh, Trần Nguyễn Quốc Huy
Tiểu đoàn 2, Trường Sĩ quan Lục quân 2

Tóm tắt: Bài viết tập trung làm rõ tầm quan trọng của việc xây dựng động cơ học tập các môn lý luận chính trị cho học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 trong giai đoạn hiện nay. Trên cơ sở phân tích khái niệm, nội dung và mục tiêu của động cơ học tập, bài viết khẳng định đây là yếu tố quyết định đến chất lượng tiếp thu tri thức, hình thành thế giới quan khoa học, bản lĩnh chính trị và phương pháp tư duy khoa học cho học viên, từ đó nâng cao năng lực vận dụng lý luận vào thực tiễn huấn luyện, chỉ huy và quản lý bộ đội. Đồng thời, việc xây dựng động cơ học tập đúng đắn còn giúp học viên chủ động khắc phục tâm lý học tập đối phó, thụ động, tạo động lực phấn đấu, hun đúc ý chí, trách nhiệm và khát vọng cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trên cơ sở đó, bài viết đề xuất một số giải pháp chủ yếu nhằm nâng cao chất lượng học tập, như: đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập, phát huy tính tự giác và chủ động của học viên, tăng cường gắn lý luận với thực tiễn quân sự. Những nội dung này góp phần quan trọng trong việc đào tạo đội ngũ sĩ quan quân đội nhân dân Việt Nam có phẩm chất, năng lực toàn diện, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới.

Từ khóa: Động cơ học tập, lý luận chính trị, học viên, Sĩ quan Lục quân 2

CONSTRUCTING LEARNING MOTIVATION FOR POLITICAL THEORY COURSES AMONG CADETS AT THE ARMY OFFICER COLLEGE NO. 2

Le Phu Minh, Tran Nguyen Quoc Huy
Battalion 2, Army Officer College No. 2

Abstract: This article focuses on clarifying the significance of fostering learning motivation for political theory courses among cadets at the Army Officer College No. 2 in the current period. Based on an analysis of the concept, content, and objectives of learning motivation, the paper affirms that motivation is a decisive factor in the effectiveness of knowledge acquisition, the formation of a scientific worldview, political steadfastness, and scientific thinking methods among cadets. Consequently, it enhances their capacity to apply theory into practice in training, commanding, and managing troops. At the same time, building appropriate learning motivation helps cadets overcome passive or superficial learning attitudes, thereby creating internal drive, nurturing determination, a sense of responsibility, and a strong aspiration to contribute to the cause of national construction and defense. On this basis, the paper proposes several key solutions to improve the quality of learning, such as renewing teaching and learning methods, promoting cadets' self-discipline and initiative, and strengthening the connection between theory and military practice. These contents make a crucial contribution to the training of a corps of Vietnamese People's Army officers with comprehensive qualities and competencies, meeting the requirements of tasks in the new context.

Keywords: learning motivation, political theory, cadets, Army Officer College No. 2

Nhận bài: 15/08/2025

Phản biện: 15/09/2025

Duyệt đăng: 19/09/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh hội nhập quốc tế và yêu cầu ngày càng cao về năng lực toàn diện của quân đội trong thời kỳ mới, các môn lý luận chính trị giữ vị trí then chốt trong việc bồi dưỡng bản lĩnh chính trị, tư tưởng và phẩm chất đạo đức cho bộ đội. Đối với học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2, việc nắm vững lý luận chính trị không chỉ là một nội dung học thuật trong chương trình đào tạo mà còn là nền tảng quan trọng giúp họ thực hiện tốt chức trách chỉ huy, thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ trong mọi tình huống. Tuy nhiên, thực tế đào tạo cho thấy một bộ phận học viên vẫn gặp khó khăn trong việc tiếp cận và học tập các môn lý luận chính trị một cách chủ động và hiệu quả. Do đó, xây dựng động cơ học tập các môn lý luận chính trị cho học viên là một vấn đề cấp thiết. Động cơ học tập không chỉ thúc đẩy quá trình tiếp thu kiến

thức mà còn ảnh hưởng sâu sắc đến thái độ, tinh thần trách nhiệm và khả năng kiên trì trong quá trình rèn luyện tư tưởng chính trị.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Một số khái niệm

Động cơ học tập

Động cơ là vấn đề các nhà nghiên cứu quan tâm từ lâu bởi nó là một hiện tượng tâm lý quan trọng, có ảnh hưởng sâu rộng đến cấu trúc nhân cách. Thuật ngữ “động cơ” có nguồn gốc từ tiếng Latin “Motif”, có nghĩa là nguyên nhân thúc đẩy con người hành động. Nguyên nhân này nằm bên trong chủ thể có thể xuất phát từ nhu cầu sinh lý hay tâm lý (vì đói khát mà con người đi tìm thức ăn, nước uống, vì yêu quý thầy cô mà trẻ học hành...). Động cơ có thể được phân thành các lực tác động bên trong và bên ngoài một người nhằm

tạo ra sự kích thích, định hướng, củng cố việc duy trì mục tiêu và nỗ lực tự thân.

Theo Từ điển tiếng Việt: “Động cơ là những gì thôi thúc con người có những ứng xử nhất định một cách vô thức hay hữu ý và thường gắn liền với những nhu cầu” (Hoàng Phê, 2017).

Theo Nguyễn Quang Uẩn: “Động cơ là cái thúc đẩy con người hoạt động nhằm thoả mãn nhu cầu, là cái làm nảy sinh tính tích cực và quy định xu hướng của hướng tích cực đó. Động cơ là động lực kích thích trực tiếp, là nguyên nhân trực tiếp của hành vi” (Nguyễn Quang Uẩn, 2003).

Theo Phan Trọng Ngọ: “Động cơ học tập là cái mà việc học của họ phải đạt được để thoả mãn nhu cầu của mình. Nói ngắn gọn, học viên vì cái gì thì đó chính là động cơ học tập của học viên” [Phan Trọng Ngọ, 2005].

Như vậy, động cơ học tập được hiểu cụ thể là tập hợp các nhân tố thúc đẩy người học tham gia, kiên trì và nỗ lực trong quá trình tiếp thu kiến thức, rèn luyện kỹ năng và hình thành thái độ; nói cách khác, động cơ học tập giải thích “vì sao” và “để làm gì” người học tham gia hoạt động học. Động cơ có ảnh hưởng trực tiếp tới mức độ chú ý, cố gắng, lựa chọn chiến lược học tập và khả năng duy trì hành vi học trong thời gian dài.

Môn lý luận chính trị

Theo quy định của Bộ Giáo dục và Đào tạo, các môn lý luận chính trị (LLCT) ở bậc đại học bao gồm: Triết học Mác – Lênin, Kinh tế chính trị học, Chủ nghĩa xã hội khoa học, Tư tưởng Hồ Chí Minh và Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam. Những môn học này có đặc điểm lý thuyết cao, tính khái quát và trừu tượng lớn, đồng thời mang rõ tính chất định hướng chính trị tư tưởng, do đó mục tiêu giáo dục không chỉ dừng ở việc truyền đạt tri thức mà còn xây dựng niềm tin khoa học, lý tưởng cách mạng, phẩm chất đạo đức và ý chí hành động cho người học.

Trong môi trường quân sự, cụ thể là tại Trường Sĩ quan Lục quân 2, việc xây dựng động cơ học tập các môn LLCT cho học viên trở nên khách quan và có ý nghĩa quyết định đối với chất lượng đội ngũ sĩ quan tương lai: nếu thiếu động cơ phù hợp, người học dễ rơi vào trạng thái học đối phó, tiếp thu hình thức và khó chuyển hóa kiến thức thành thái độ, niềm tin và hành vi phục vụ Tổ quốc. Về lý thuyết, các nghiên cứu phân biệt hai loại động cơ cơ bản: động cơ nội tại xuất phát từ hứng thú, nhận thức có ý nghĩa và mong muốn tự hoàn thiện; và động cơ ngoại tại bắt nguồn từ

các yếu tố bên ngoài như khen thưởng, thi đua, kỷ luật hay triển vọng nghề nghiệp. Trong thực tiễn giáo dục sĩ quan, cần hướng tới ưu tiên phát triển động cơ nội tại gắn với tinh thần trách nhiệm nghề nghiệp, đồng thời sử dụng hợp lý các yếu tố ngoại tại để khơi dậy, củng cố và duy trì động lực học tập, nhằm đảm bảo quá trình đào tạo đạt được cả mục tiêu nhận thức và mục tiêu chính trị tư tưởng.

2.2. Mục tiêu xây dựng động cơ học tập các môn lý luận chính trị cho học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2

Mục tiêu xây dựng động cơ học tập các môn lý luận chính trị cho học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 nhằm đảm bảo chất lượng giáo dục và hướng tới việc hình thành bản lĩnh chính trị vững vàng, niềm tin khoa học và ý thức trách nhiệm của đội ngũ sĩ quan tương lai.

Mục tiêu cơ bản và trực tiếp của việc xây dựng động cơ học tập các môn lý luận chính trị là giúp học viên nhận thức đầy đủ, sâu sắc giá trị to lớn của tri thức lý luận, coi đó không chỉ là hệ thống kiến thức mang tính lý thuyết đơn thuần mà còn là nền tảng vững chắc để hình thành thế giới quan khoa học, bồi dưỡng lập trường chính trị kiên định và phương pháp luận đúng đắn. Trên cơ sở đó, học viên có khả năng vận dụng linh hoạt tri thức đã tiếp thu vào phân tích, đánh giá những vấn đề thực tiễn nảy sinh trong quá trình học tập, rèn luyện, huấn luyện và sẵn sàng chiến đấu. Động cơ học tập đúng đắn sẽ trở thành yếu tố định hướng và điều chỉnh hành vi, giúp học viên khắc phục tư tưởng học tập đối phó, thụ động tiếp thu kiến thức, thay vào đó là phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo trong tìm tòi, nghiên cứu, khai thác và vận dụng tri thức. Quá trình đó không chỉ dừng lại ở việc tiếp thu kiến thức lý luận chính trị một cách hàn lâm, mà còn biến kiến thức thành công cụ nhận thức sắc bén và hành động thiết thực, góp phần nâng cao bản lĩnh chính trị, trình độ chuyên môn và năng lực công tác của người sĩ quan tương lai. Đây chính là cơ sở để mỗi học viên xác định rõ trách nhiệm của bản thân đối với sự nghiệp xây dựng Quân đội nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, từng bước hiện đại, đồng thời thể hiện rõ vai trò tiên phong trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

Xây dựng động cơ học tập lý luận chính trị là hình thành nhận thức đúng đắn và hướng tới mục tiêu quan trọng là gắn lý luận với thực tiễn quân sự, biến tri thức lý luận thành kim chỉ nam

cho hành động. Điều đó giúp học viên không tiếp cận các môn học một cách hàn lâm, khô cứng, mà biết vận dụng sáng tạo những nguyên lý cơ bản, quan điểm và phương pháp luận của chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng vào quá trình huấn luyện, rèn luyện, công tác chỉ huy cũng như quản lý bộ đội. Khi học viên xác định động cơ học tập vì sự nghiệp cách mạng, vì nhiệm vụ chính trị cao cả của quân đội nhân dân, họ sẽ luôn chủ động liên hệ nội dung lý luận với các tình huống thực tiễn cụ thể, từ đó rèn luyện và hình thành năng lực tư duy khoa học, khả năng phân tích, xử lý linh hoạt và bản lĩnh giải quyết vấn đề trong điều kiện thực tiễn phong phú, phức tạp. Đây chính là một trong những mục tiêu thiết thực, thể hiện sâu sắc mối quan hệ biện chứng, mật thiết giữa lý luận và thực tiễn trong môi trường quân đội.

Trong bối cảnh hiện nay, khi cuộc đấu tranh tư tưởng, văn hóa, thông tin ngày càng diễn ra gay gắt, quyết liệt, việc học tập lý luận chính trị với động cơ đúng đắn, rõ ràng và kiên định có ý nghĩa đặc biệt quan trọng. Giúp học viên củng cố niềm tin, vững vàng lập trường, không dao động trước các tác động tiêu cực từ mặt trái của kinh tế thị trường, toàn cầu hóa hay các thủ đoạn chống phá của các thế lực thù địch. Thông qua quá trình học tập nghiêm túc và có mục đích, học viên không chỉ tiếp thu một cách thụ động hệ thống tri thức chính trị – xã hội, mà còn biến tri thức thành sức mạnh tinh thần, thành ý chí, tình cảm, trách nhiệm và khát vọng cống hiến cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Trên cơ sở đó, họ trở thành những sĩ quan tương lai có bản lĩnh chính trị vững vàng, trí tuệ sắc bén, tinh thần trách nhiệm cao, luôn sẵn sàng là lực lượng nòng cốt bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa.

Mục tiêu xây dựng động cơ học tập LLCT cho học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 không chỉ hướng đến kết quả học tập đơn thuần, mà còn là quá trình giáo dục chính trị tư tưởng sâu sắc, góp phần quyết định chất lượng đào tạo sĩ quan, xây dựng đội ngũ quân nhân ưu tú có đủ bản lĩnh, trí tuệ và phẩm chất để hoàn thành tốt nhiệm vụ trong mọi điều kiện.

2.3. Giải pháp nâng cao chất lượng dạy và học các môn lý luận chính trị cho học viên Trường Sĩ quan Lục quân

Để nâng cao chất lượng dạy và học các môn lý luận chính trị cho học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 trong tình hình mới, cần triển khai đồng bộ nhiều giải pháp mang tính hệ thống, gắn kết chặt chẽ giữa hoạt động giảng dạy, học tập và rèn luyện.

Một là, cần tập trung làm tốt công tác giáo dục chính trị tư tưởng, giúp học viên nhận thức đầy đủ vị trí, vai trò, ý nghĩa của các môn lý luận chính trị trong việc hình thành thế giới quan khoa học, phương pháp luận đúng đắn, phẩm chất chính trị, bản lĩnh và năng lực tư duy lý luận. Muốn vậy, nhà trường phải thường xuyên đổi mới nội dung, phương pháp truyền truyền, giáo dục, gắn tri thức lý luận với những vấn đề thời sự, những sự kiện chính trị – xã hội trong nước và quốc tế, từ đó khơi dậy động cơ, trách nhiệm và niềm say mê học tập cho học viên. Cùng với đó, cần đổi mới nội dung chương trình đào tạo, đảm bảo tính toàn diện, cơ bản, hệ thống, đồng thời chú trọng cập nhật những vấn đề mới về lý luận và thực tiễn, đặc biệt là những quan điểm, đường lối, nghị quyết của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, nhiệm vụ quân sự - quốc phòng trong giai đoạn hiện nay. Việc tích hợp, liên hệ kiến thức lý luận chính trị với hoạt động huấn luyện quân sự, công tác chỉ huy, quản lý bộ đội và thực tiễn đấu tranh bảo vệ Tổ quốc sẽ giúp học viên thấy rõ tính thiết thực, gắn bó mật thiết giữa lý luận và thực tiễn, tránh tâm lý coi nhẹ hay học tập đối phó.

Hai là, cần tiếp tục nâng cao nhận thức cho đội ngũ giảng viên về vai trò, ý nghĩa và sự cần thiết của việc không ngừng đổi mới, nâng cao chất lượng giảng dạy lý luận chính trị gắn với nhiệm vụ bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, kiên quyết đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch. Đây là nhiệm vụ chính trị có tính chất vừa cấp bách, vừa thường xuyên và lâu dài. V.I. Lênin từng khẳng định: “Không có gì là lạ nếu học thuyết của Mác, một học thuyết trực tiếp dùng để giáo dục và tổ chức giai cấp tiên tiến của xã hội hiện đại, đã vạch ra nhiệm vụ của giai cấp ấy và chứng minh rằng, do kinh tế phát triển, những trật tự mới nhất định sẽ thay thế chế độ hiện tại; không có gì là lạ nếu mỗi bước tiến của học thuyết ấy trên con đường sinh tồn đều phải kinh qua chiến đấu” (Lênin, 2005, tập 17). Điều đó cho thấy, giảng dạy lý luận chính trị không chỉ đơn thuần là truyền đạt tri thức, mà còn là hoạt động rèn luyện bản lĩnh, nâng cao tính chiến đấu về tư tưởng. Tuy nhiên, tính chiến đấu ấy sẽ khó trở thành hiện thực nếu người giảng viên thiếu đi sự tích cực, tự giác và trách nhiệm. Do vậy, mỗi giảng viên cần phát huy bản lĩnh chính trị, đề cao lòng tự trọng, danh dự, phẩm chất và uy tín nghề nghiệp. Đặc biệt, với tư cách là đảng viên, giảng viên phải luôn coi việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng là trách nhiệm vẻ vang, là sự cống hiến cho lý tưởng xã hội chủ nghĩa.

Ba là, đẩy mạnh đổi mới phương pháp giảng dạy và học tập theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động, sáng tạo của học viên. Giảng viên cần hạn chế lối truyền đạt một chiều, tăng cường các phương pháp gợi mở, thảo luận, tranh luận, xử lý tình huống, nghiên cứu tình huống điển hình, ứng dụng công nghệ thông tin và các phương tiện hiện đại để nâng cao hiệu quả giảng dạy. Qua đó, học viên không chỉ tiếp thu tri thức một cách thụ động mà được tham gia vào quá trình kiến tạo tri thức, rèn luyện khả năng tư duy độc lập, phản biện, sáng tạo. Vì vậy, việc kết hợp linh hoạt giữa phương pháp truyền thống và phương pháp dạy học tích cực là cần thiết để nâng cao chất lượng, hiệu quả giảng dạy. Đảng ta đã chỉ rõ: “Đổi mới căn bản chương trình, nội dung, phương pháp giáo dục LLCT theo phương châm khoa học, thực tiễn, sáng tạo và hiện đại” (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2021). Đồng thời, cần coi trọng việc hướng dẫn học viên phương pháp tự học, tự nghiên cứu, biết cách khai thác tài liệu, sử dụng hệ thống thư viện điện tử, cơ sở dữ liệu khoa học, từ đó hình thành kỹ năng tự học suốt đời – một yếu tố quan trọng trong đào tạo sĩ quan hiện đại. Bên cạnh đó, nhà trường cần chú trọng xây dựng môi trường văn hóa học đường lành mạnh, dân chủ, kỷ luật, tạo động lực khích lệ học viên trong học tập và nghiên cứu lý luận chính trị. Việc tổ

chức các hoạt động ngoại khóa, hội thảo khoa học, diễn đàn sinh viên, câu lạc bộ lý luận trẻ... là giải pháp hữu hiệu để học viên có cơ hội trao đổi, mở rộng hiểu biết, gắn tri thức lý luận với đời sống thực tiễn, đồng thời rèn luyện kỹ năng diễn đạt, thuyết trình, bảo vệ quan điểm.

III. KẾT LUẬN

Xây dựng động cơ học tập các môn lý luận chính trị cho học viên Trường Sĩ quan Lục quân 2 là một yêu cầu tất yếu, có ý nghĩa quan trọng cả trước mắt lẫn lâu dài. Động cơ học tập đúng đắn không chỉ giúp học viên nhận thức đầy đủ giá trị của tri thức lý luận, coi đó là nền tảng để hình thành thế giới quan khoa học, phương pháp tư duy và bản lĩnh chính trị vững vàng, mà còn tạo động lực để họ chủ động, sáng tạo trong quá trình học tập, rèn luyện, huấn luyện và công tác sau này. Trong bối cảnh tình hình thế giới, khu vực và trong nước có nhiều diễn biến phức tạp, cuộc đấu tranh tư tưởng, văn hóa ngày càng gay gắt, việc học tập các môn lý luận chính trị càng khẳng định vai trò là “lá chắn tinh thần”, giúp học viên có khả năng nhận diện, phản bác các quan điểm sai trái, bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng. Đồng thời, góp phần hun đúc ý chí, khát vọng cống hiến, tinh thần trách nhiệm, để mỗi học viên không chỉ trở thành người sĩ quan có phẩm chất, năng lực toàn diện mà còn là lực lượng trung thành, tin cậy của Đảng, Nhà nước và nhân dân.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đảng Cộng sản Việt Nam. (2021). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII (Tập I)*. NXB Chính trị quốc gia Sự thật.
- Lênin, V. I. (2005). *Toàn tập (Tập 17)*. NXB Chính trị quốc gia.
- Phan Trọng Ngọ. (2005). *Dạy học và phương pháp dạy học trong nhà trường*. NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
- Hoàng Phê. (2017). *Từ điển tiếng Việt*. NXB Hồng Đức.
- Nguyễn Quang Uẩn (Chủ biên). (2003). *Giáo trình Tâm lý học đại cương*. NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.